

De negen kruispunten van Mastenbroek

6 ' t V O S J E

Vermeldingen op kaarten

1787 De Vos
1807 't Vosje
1832 't Vosje
1844 't Vosje
1851 't Vosje herb[erg]
1889 --
1897 't Vosje
1975 't Vosje
2000 't Vosje

Omschrijving

Ligging: bij het kruispunt van de Hasselterwetering en de Nieuwe Wetering.

Object: huis direct aan het begin van de Hasselterwetering op de zuidoostelijke hoek met de Nieuwe Wetering.

Naamsverklaring

Ongetwijfeld een huisnaam, mogelijk geïnspireerd door de achternaam of bijnaam van de toenmalige eigenaar, weergegeven in een gevelsteen of uithangbord.

Wellicht is er een relatie met de even verderop gelegen havezate Wolfshagen. De naam zou dan een soort toponymische knipoog zijn naar het adellijke buurhuis, dat zijn naam overigens niet ontleende aan het dier dat nog in 1599 in Mastenbroek werd bejaagd, maar aan zijn bouwheer Wolf van Ittersum.

Bijzonderheden

Al in 1390 is sprake van 'des Vossesgued' in het Oosterholter-slag (tussen Oude Wetering en Bisschopswetering). In 1497 wordt er een 'Vosscamp' nabij Hasselterdijk genoemd.

Daarnaast zijn er vermeldingen van 'des Vossenwech' (1414), 'des Vossenbrugge' (1404, 1437) en de 'Vos-brug' alias 'Vossesbrug' (1437), alle gelegen in Voorsterslag, ten zuiden van de Millingersteeg in de buurt van de Stadsgraven. In het Oldenellerslag, ten oosten van de Nieuwe Wetering, ligt land van Griete Vos(s) (1608, 1626). Het is niet duidelijk, wat deze namen met de onderhavige plek van doen hebben, al moeten er in verschillende perioden mensen hebben gewoond die deze naam droegen.

De aanduiding '(he)t Vosje' komt voor de onderhavige plek eerst in de 18de-eeuwse brugregisters voor. Onder de 'grote bruggen' in het register uit ca 1725 staan vermeld als de nrs. 16, 17 en 18: '1ste vosies brug ... by Herman Knyper huis', '2de vosies brug [...] by t Vosien [...] na Hasselt' en '3de

vosies brug [...] by t Vosien [...] over de wetering van Hasselt'.

Eenmaal (1766) vonden we een vermelding van de naam in combinatie met 'het oude vosje'. Dit is vermoedelijk de benaming van het huis even verderop, op de hoek waar de Kerkwetering-oost in de Nieuwe Wetering uitkomt. Daarnaast wordt de brug over de Hasselterwetering tegenover het Vosje aangeduid als 'Vosjesbrugge' (1752) en 'de brug ant Vossien' (1784).

Uit de aanduiding op de topografische kaart van 1851 valt op te maken dat het pand toen dienst deed als herberg. Nadere gegevens daarover zijn in de geraadpleegde bronnen niet gevonden.